

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
61/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. április 15.

A főtanácsnok indítványai a C-487/19. sz.
W.Ż. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel
foglalkozó tanácsa – Kinevezés) ügyben és a C-508/19. sz. Prokurator
Generalny (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa – Kinevezés) ügyekben

Tanchev főtanácsnok: fennáll a veszélye annak, hogy a lengyel legfelsőbb bíróság két, újonnan létrehozott tanácsa nem felel meg az uniós jog által megállapított követelményeknek, amennyiben az érintett bírákat az e bíróságra való bírói kinevezésekre alkalmazandó nemzeti jogszabályok súlyos megsértésével nevezték ki ezekbe a tisztségekbe

A nemzeti bíróságnak ezért e jogsértés nyilvánvaló és szándékos jellegét, valamint súlyosságát kell értékelnie

W.Ż. bíró (C-487/19. sz. ügy) az egykori Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS) tagja és szóvivője volt, és nyilvánosan bírálta a Lengyelországban a kormányzó párt által végrehajtott igazságügyi reformokat. 2018-ban áthelyezték a k-i (Lengyelország) Sąd Okręgowy (regionális bíróság) egyik kollégiumából – amelyben addig az időpontig ítélkezett – e bíróság egyik másik kollégiumába. Ez az áthelyezés valójában visszavetésnek minősül, mivel a bíróság másodfokú kollégiumából annak elsőfokú kollégiumába helyezték át. W.Ż. e határozattal szemben fellebbezést terjesztett a KRS elé, amely 2018. szeptember 21-i határozatában (a továbbiakban: vitatott határozat) megszüntette a fellebbezése alapján indult eljárást. W.Ż. ezután a legfelsőbb bíróság (Lengyelország) előtt megtámadta a vitatott határozatot.

E fellebbezés benyújtását követően W.Ż. kérelmezte, hogy a legfelsőbb bíróság rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsába beosztott valamennyi bíráját zárják ki fellebbezésének elbírálásából. Arra hivatkozott, hogy a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács a tagjainak bármely összetételében járna is el – szervezeti felépítésére és tagjai az alkotmányellenesen felállított KRS általi kiválasztásának módjára tekintettel –, nem tudná a fellebbezést pártatlanul és függetlenül elbírálni.

W.Ż. állítása szerint a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsban eljáró, a kizárás iránti kérelemmel érintett valamennyi bíró kinevezésére vonatkozó javaslatot a KRS 2018. augusztus 28-i 331/2018. sz. határozata (a továbbiakban: 331/2018. sz. KRS határozat) tartalmazta. E határozat egészével szemben fellebbezést nyújtott be a Naczelny Sąd Administracyjnyhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Lengyelország; a továbbiakban: legfelsőbb közigazgatási bíróság) a kinevezési eljárásban részt vevő többi fél, akik esetében a KRS nem kérte a Prezydent Rzeczypospolitej Polskiejtől (a Lengyel Köztársaság elnöke; a továbbiakban: köztársasági elnök) a legfelsőbb bíróság bírói tisztségére való kinevezésüket. Annak ellenére, hogy az eljárás még folyamatban volt, 2019. február 20-án a köztársasági elnök átadta A. S. (a W.Ż. fellebbezésével kapcsolatban egyesbíróként eljáró bíró) részére a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsban bírói tisztség betöltésére vonatkozó kinevezési okmányt. 2019. március 8-án – röviddel a legfelsőbb bíróság polgári tanácsa előtti tárgyalás előtt – az egyesbírói tanácsban (A. S.) eljáró, az ügy irataival nem rendelkező rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács végzést hozott az ügyben, amelyben W.Ż. fellebbezését mint elfogadhatatlant utasította el. Ezenfelül a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács a W.Ż. által benyújtott fellebbezés elfogadhatatlanságát annak ellenére állapította meg, hogy W.Ż. már a legfelsőbb bíróság polgári tanácsa előtt eljárást indított a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács valamennyi bírájának kizárása céljából.

M. F. (508/19. sz. ügy) a p.-i (Lengyelország) Sąd rejonowy (kerületi bíróság) bírja. 2019. január 17-én fegyelmi eljárás indult vele szemben. Ezen eljárásban azt állították, hogy magatartása miatt az eljárások rendkívüli mértékben elhúzódtak, és az általa hozott ítéletek írásbeli indokolását nem készítette el kellő időben. 2019. január 28-án J. M. a legfelsőbb bíróság – fegyelmi tanács munkáját irányító elnökének feladatait ellátó – bírájaként eljárva végzést hozott, amelyben kijelölte az M. F. ügyében első fokon hatáskörrel rendelkező fegyelmi bíróságot.

M. F. azonban azt állítja, hogy ezen eljárás nem folytatható vele szemben, mert J. M. nem tekinthető a legfelsőbb bíróság bírájának, mivel nem nevezték ki bírói tisztségre a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsán belül. J. M. 2018. szeptember 20-i kinevezése érvénytelen, mivel arra a következő körülmények között került sor: i. azt követően, hogy a KRS a köztársasági elnök – az általa a Prezes Rady Ministrów (miniszterelnök) ellenjegyzése nélkül aláírt – közleménye alapján pályázati eljárást folytatott le; ii. azt követően, hogy a KRS J. M.-nek a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsában bírói állás betöltésére vonatkozó kinevezésére irányuló javaslatát tartalmazó határozatával szemben a kiválasztási eljárás egyik résztvevője fellebbezést terjesztett a legfelsőbb közigazgatási bíróság elé, és azt megelőzően, hogy ez a bíróság a fellebbezés tárgyában határozott volna.

Ennélfogva a legfelsőbb bíróság polgári tanácsa (C-487/18. sz. ügy), valamint munkaügyi és társadalombiztosítási tanácsa (C-508/18. sz. ügy) a Bíróság elé terjesztette az ügyeket.

A mai napon ismertetett párhuzamos indítványában Evgeni Tanchev főtanácsnok először azt vizsgálja, hogy ellentétes-e az uniós joggal A. S. és J. M. legfelsőbb bíróság rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsába, illetve fegyelmi tanácsába való, bírói tisztségére történő kinevezése.

A főtanácsnok álláspontja szerint – figyelembe véve a KRS-nek a bírói kinevezési eljárásban játszott kulcsfontosságú szerepét és a köztársasági elnök valamely bíró kinevezéséről szóló határozata bírósági felülvizsgálatának hiányát – a bírói tisztségre jelöltek számára hatékony bírósági felülvizsgálatnak kell rendelkezésre állnia. Ez különösen így van, ha az állam – mint a jelen ügyben – a magatartásával oly módon avatkozik be a bírák kinevezési folyamatába, hogy az veszélyeztetheti a bírák jövőbeni függetlenségét. A szükséges jogi felülvizsgálatnak: a) a kinevezés előtt kell történnie, ezáltal a bírót az elmozdíthatatlanság elve utólagosan védi; b) legalább a hatáskör-túllépésre vagy a szabálytalan eljárásra, a téves jogalkalmazásra vagy a nyilvánvaló értékelési hibára kell vonatkoznia; és c) lehetővé kell tennie a kinevezési eljárás valamennyi aspektusának, így az uniós jogból eredő követelményeknek a tisztázását, adott esetben – többek között – a hatékony bírói jogvédelem elvéből eredő követelményekre vonatkozó kérdések Bíróság elé terjesztése révén. Következésképpen a legfelsőbb bíróság bírájává történő kinevezésről szóló, a köztársasági elnök által azt megelőzően elfogadott aktus, hogy a legfelsőbb közigazgatási bíróság a 331/2018. sz. KRS határozattal szemben benyújtott kereset tárgyában jogerős határozatot hozott volna, a legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezési eljárására vonatkozó nemzeti szabályok súlyos megsértésének minősül, amennyiben e szabályokat az alkalmazandó uniós joggal (többek között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével) összhangban értelmezik.

Tanchev főtanácsnok álláspontja szerint a 331/2018. sz. KRS határozat végrehajtásának felfüggesztéséről szóló legfelsőbb közigazgatási bírósági végzés egy olyan fontosságú állami hatóság, mint a – legfelsőbb bíróság bírájává történő kinevezésről szóló okirat kiadására jogosult – köztársasági elnök általi megsértésének nyilvánvaló és szándékos jellege mutatja a bírák kinevezési eljárására irányadó nemzeti jogi szabályok súlyos megsértését. Ezen túlmenően jelzi az elkövetett jogsértés súlyosságát az, hogy a köztársasági elnök egyáltalán nem vett tudomást a legfelsőbb közigazgatási bíróság – azaz a végső fokon eljáró közigazgatási bíróság – ideiglenes intézkedéseket elrendelő és az előtte folyamatban lévő keresetről való határozathozatalig a 331/2018. sz. KRS határozat végrehajtását felfüggesztő végleges határozatáról. A főtanácsnok emlékeztet arra, hogy a nemzeti bíróságok által elrendelt ideiglenes intézkedéseknek valamely tagállam hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságai általi tiszteletben tartása „az EUSZ 2. cikkben elismert, az Unió alapját képező jogállamiság értékének szerves részét képezi”.

A főtanácsnok vizsgálja azon megállapítás hatásait, amely szerint előfordulhat, hogy A. S. nem minősül törvény által létrehozott bíróságnak. Rámutat, hogy amikor A. S. egyesbíró a szóban forgó, elfogadhatatlanságot megállapító végzését meghozta, amellyel szemben semmilyen jogorvoslat nincs, attól kezdve – feltéve hogy e bíróság nem felel meg a törvény által korábban létrehozott bíróság követelményeinek – e végzés joghatályának korlátozottnak kell lennie. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság hatályon kívül helyezhetné ezt a végzést, és határozhatna a rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanács bírójának kizárása iránt W.Ž. által előterjesztett kérelemről annak érdekében, hogy ezt a keresetet az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése követelményeinek megfelelő bíróság (vagyis a kérdést előterjesztő bíróság) megvizsgálhassa.

A C-508/19. sz. ügyet illetően a főtanácsnok megállapítja, hogy az alapeljárás tárgyát képező kereset és az uniós jog rendelkezései közötti kapcsoló tényezők ahhoz kapcsolódnak, hogy az uniós jog alkalmazásáról vagy értelmezéséről határozathozatalra jogosult nemzeti bíró (M. F.) azt kérdezi, hogy az ellene indított fegyelmi eljárás keretében megilleti-e őt az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett EUSZ 19. cikk (1) bekezdésében biztosított hatékony bírói jogvédelem. Az ilyen védelem ugyanis magában foglalja a tagállamok azon kötelezettségét, hogy biztosítsák az ahhoz szükséges garanciákat, hogy elkerülhető legyen annak veszélye, hogy a fegyelmi rendszert a bírósági határozatok tartalmának politikai felülvizsgálatát szolgáló rendszerként alkalmazzák, ami azt jelenti, hogy M. F.-nek joga van ahhoz, hogy ügyében a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság hozzon ítéletet. Ez egyúttal azt jelenti, hogy a fegyelmi ügyében eljáró bíróságot nem jelölheti ki olyan bíró, akinek a kinevezése megsértette az uniós jog ugyanezen rendelkezését, miközben az említett bíró maga is hoz az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó határozatokat.

Tanchev főtanácsnok hangsúlyozza, hogy J. M. kinevezési eljárása a bírói kinevezésre alkalmazandó jog számos, potenciálisan súlyos megsértésével zajlott: i. az eljárást az alkotmány által megkövetelt miniszteri ellenjegyzés nélkül indították meg, ami állítólagosan az eljárás annak megindításától fennálló semmisségéhez vezet; ii. abban az új KRS vett részt, amelynek tagjait egy új jogalkotási eljárás keretében nevezték ki, amely alkotmányellenes és nem biztosítja a függetlenség garanciáit; iii. a kinevezési aktus előzetes bírósági felülvizsgálatának különböző szándékos akadályai voltak, mivel a) a KRS a határozata elleni keresetet – azzal egyidőben, amikor határozatát a köztársasági elnöknek megküldte – a bíróság számára történő megküldésre előírt határidő lejártá előtt a legfelsőbb közigazgatási bíróságnak szándékosan nem küldte meg; b) az e határozatban javasolt bírakat a köztársasági elnök azt megelőzően nevezte ki, hogy a határozat bírósági felülvizsgálata lezárult, és anélkül hogy megvárta volna a Bíróságnak a C-824/18. sz. ügyben¹ – az e felülvizsgálat módjai uniós jognak való megfelelésére vonatkozóan – előterjesztett kérdésekre adott válaszát. Következésképpen a köztársasági elnök esetlegesen súlyos módon megsértette a nemzeti jog alapvető szabályait.

A főtanácsnok azt a következtetést vonja le, hogy valamely bírósági tanács nem minősül az uniós jog értelmében vett független és pártatlan bíróságnak, ha létrejöttének objektív körülményei, jellemzői, valamint tagjai kinevezésének módja jogos kétségeket ébreszthetnek a jogalanyokban e tanács külső tényezők, különösen a jogalkotó és végrehajtó hatalom közvetlen vagy közvetett hatásai általi befolyásolhatatlanságát, valamint az előtte felhozott érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően, következésképpen pedig ezek a tényezők az említett tanács függetlensége vagy pártatlansága látszatának a hiányához vezethetnek, aminek következtében sérül az a bizalom, amelyet egy demokratikus társadalomban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell. A kérdést előterjesztő bíróság feladata az előtte bizonyított valamennyi releváns tényező figyelembevételével annak meghatározása, hogy ez a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsához hasonló bíróság esetében megállapítható-e.

Ebben a helyzetben az uniós jog elsőbbségének elve megköveteli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság oly módon mellőzze azon nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását, amelyek az alapeljárásbelihez hasonló keresetekkel kapcsolatos döntéshozatalra irányuló hatáskört e tanács

¹ 2021. március 2-i A. B. és társai (Bíróknak a legfelsőbb bíróságra történő kinevezése – Keresetek) ítélet, [C-824/18](#); lásd még: [31/21](#). sz. sajtóközlemény.

számára tartják fenn, hogy ezeket a kereseteket olyan bíróság vizsgálhatja meg, amely esetében teljesül a függetlenség és a pártatlanság fent említett követelménye, és amely – e rendelkezések hiányában – hatáskörrel rendelkezik.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítványok ([C-487/19](#) és [C-508/19](#)) megtalálhatók a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítványok ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

„[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106